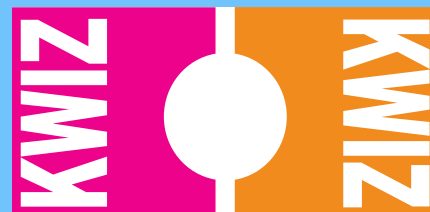

DUIDINGSRAPPORTAGE DASHBOARD ARMOEDEMONITOR GEMEENTE DIEMEN

Meting over 2022
versie 0.2

Opdrachtgever
Gemeente Diemen

Datum
November 2023

Auteurs
Tessa Schoot Uiterkamp
Xiaochang Campmans
Marijke Bos

KWIZ
Stavangerweg 23-5
9723 JC Groningen
050-5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze uitgave is een uitgave van KWIZ B.V. Het overnemen van cijfers en/of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ B.V..

INLEIDING

Het minimabeleid is in de gemeente Diemen – net zoals in de rest Nederland – een actueel thema. De gemeente wil graag (meer) inzicht in de omvang en samenstelling van de minimapopulatie en diverse minimaregelingen en heeft KWIZ daarom gevraagd een Armoedemonitor op te stellen waarin deze informatie inzichtelijk wordt gemaakt. De resultaten van de Armoedemonitor zijn gepresenteerd in een online dashboard, waar de gemeente zelf (extra) gewenste analyses kan maken door bijvoorbeeld in te zoomen op een bepaalde groep. In deze begeleidende duidingsrapportage worden de belangrijkste bevindingen genoemd. Voor de verdere cijfers verwijzen wij u naar het dashboard.

Deze (nul)meting betreft het aantal minimahuishoudens op 31-12-2022 (peildatum). Het gebruik van de diverse regelingen is gemeten over geheel 2022.

Methodiek Armoedemonitor

De gemeente heeft geen rechtstreekse toegang tot inkomensgegevens van haar inwoners. Door zoveel mogelijk informatiebronnen van gemeentelijke regelingen voor minimahuishoudens aan elkaar te koppelen, kunnen we het aantal minimahuishoudens weergeven dat de gemeente op het peilmoment in beeld heeft. Daarvoor heeft de gemeente registraties van de volgende voorzieningen aangeleverd: de Participatiewet, AIO, minimaregelingen, collectieve zorgverzekering, kwijschelding gemeentelijke heffingen en Jeugdfonds Sport en Cultuur. Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens vervolgens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld van de omvang en samenstelling van de minimapopulatie en het gebruik van voorzieningen. De kenmerken van het huishouden zijn gebaseerd op die van de oudste persoon in het huishouden. De verdeling van de inkomensbron is dus ook op huishoudniveau en daarbij kijken we naar de hoofd inkomensbron van het huishouden. De gebruikers van regelingen betreffen diegenen die gekoppeld konden worden aan de BRP en als minima zijn geclassificeerd.

Daarnaast zijn bestanden gekoppeld van de Wmo, Jeugdwet, schuldhulpverlening en vroegsignalering, de energietoeslag en zzp'ers die staan ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Hiervan wordt de overlap met de minimahuishoudens beschreven.

Schatting totale doelgroep

Aangezien zowel KWIZ als de gemeente niet over inkomensgegevens van alle inwoners beschikken, is er een groep minimahuishoudens die, doordat ze geen gebruikmaakt van de minimaregelingen, niet in de registratiebestanden voorkomt. Dit betekent dat het feitelijk aantal minima iets hoger ligt dan het aantal dat de gemeente op basis van de genoemde bestanden in beeld heeft. Wanneer we het in deze rapportage hebben over minimahuishoudens zijn dit de huishoudens die we in beeld hebben gekregen via bovenstaande onderzoeksmethode. Daarnaast maken we, op basis van de door KWIZ ontwikkelde Armoede Index, een schatting van het aantal minimahuishoudens dat niet bij de gemeente in beeld is, maar wél een laag inkomen en laag vermogen heeft. Zodoende kunnen we een inschatting maken van de totale doelgroep van het minimabeleid. Het is op basis van de onderzoeksmethodiek niet mogelijk om gedetailleerde kenmerken van deze 'ontbrekende' doelgroep in beeld te krijgen.

Opzet rapportage

We beginnen met het hoofdstuk over minimahuishoudens, waarna de kenmerken van de minimakinderen aan bod komen. Daarna volgen hoofdstukken over de minimaregelingen en de energietoeslag. Daarna volgen hoofdstukken over schuldhulpverlening en vroegsignalering, voedselbank, Wmo, Jeugdwet en de zzp'ers. Vergelijkingen met landelijke cijfers zijn gebaseerd op ervaringscijfers van KWIZ en/of openbare cijfers van het CBS.

1. MINIMAHUISHOUDENS

- De gemeente heeft 1.172 minimahuishoudens tot 130 procent Wsm in beeld;
- Onder de minimahuishoudens bevinden zich relatief veel huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond. Ook eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd;
- Ruim acht op de tien minimahuishoudens is langdurig minima, dat ligt boven het gemiddelde van circa 70 tot 75 procent bij veel andere gemeenten.

Aantal minimahuishoudens op 31-12-2022

Op 31 december 2022 heeft de gemeente 798 minimahuishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm in beeld, en in totaal 1.172 huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm. Dat is respectievelijk 4,8 procent en 7,1 procent van alle 16.546 huishoudens in de gemeente. Deze aandelen liggen redelijk in lijn met andere gemeenten met minder dan 50.000 inwoners (typisch landelijke gemeenten uitgezonderd). Deze huishoudens zijn in beeld omdat zij in een of meerdere registratiebestanden voor minima voorkomen. We schatten dat het totaal aantal huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm en een vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet op 967 ligt (5,8 procent van alle huishoudens in de gemeente). Het totaal aantal huishoudens tot 130 procent Wsm schatten we op 1.648 (10 procent van alle huishoudens). In deze rapportage gaan we nader in op de kenmerken van de groep 1.172 huishouden tot 130 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft.

Tabel 1.1 Aantal minimahuishoudens in beeld en schatting totaal, 31-12-2022

Inkomen t.o.v. Wsm	In beeld in Armoedemonitor		Schatting totaal aantal minima	
Tot 100% Wsm	798	4,8%	967	5,8%
Tot 130% Wsm	1.172	7,1%	1.648	10,0%

Kenmerken 1.172 minimahuishoudens tot 130 procent Wsm in beeld

Inkomensbron. Van de 1.172 minimahuishoudens krijgt 31 procent een uitkering vanuit de Participatiewet. Een vergelijkbaar aandeel is AOW-gerechtigd en de overige 37 procent heeft inkomen uit overige bronnen, zoals werk of WW. Deze laatste groep wordt landelijk gezien steeds groter terwijl het aantal bijstandsgerechtigden iets afneemt. De verdeling van inkomensbronnen onder minimahuishoudens ligt in lijn met dat in de meeste andere gemeenten, er is niet specifiek een groep die er uit springt. Een aandeel van 32% AOW'ers laat bijvoorbeeld zien dat Diemen geen specifiek vergrijsde gemeente is.

Tabel 1.2 Inkomensbronnen van minimahuishoudens in beeld

	In beeld in Armoedemonitor	
Participatiewet	367	31%
AOW	374	32%
Overig inkomen	431	37%
Totaal	1.172	100%

Huishoudtype. Het grootste deel van de minimahuishoudens is alleenstaand (47 procent, 552 huishoudens). 15 procent is een eenoudergezin met minderjarige kinderen (179 gezinnen). In totaal wonen in 28 procent van de minimahuishoudens minderjarige kinderen. Gezinnen met minderjarige kinderen vormen in veel gemeenten circa 25 tot 30 procent van de doelgroep. Het aandeel in Diemen ligt dus binnen deze gangbare bandbreedte.

Achtergrond. Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond vormen met 63 procent veruit de grootste groep onder de minima. Dat is een stuk hoger dan in veel andere gemeenten. Dit hangt, logischerwijs, samen met het feit dat in de gemeente Diemen als geheel het aandeel niet-westerse huishoudens hoger ligt dan in veel andere gemeenten. Ruim een kwart van de minimahuishoudens heeft een Nederlandse achtergrond.

Wijk. In Diemen Zuid en het noordelijk deel van Diemen Centrum wonen gezamenlijk meer dan de helft van alle minimahuishoudens in de gemeente (resp. 31 procent en 24 procent).

Doelgroepen

Eenoudergezinnen hebben vaker een minimuminkomen dan andere huishoudtypen, met name eenoudergezinnen met minderjarige kinderen (29 procent van al deze huishoudens, het gaat om 179 eenoudergezinnen). Ook onder huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond is het aandeel minimahuishoudens met 13 procent hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. Van alle huishoudens met een Nederlandse achtergrond is 4 procent in beeld als minima. Ook landelijk zijn eenoudergezinnen en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond oververtegenwoordigd onder minima; zij leven vaker in armoede dan huishoudens met andere kenmerken.

Van de grotere wijken is het aandeel minima met 12 procent het hoogst in Duimen Zuid, gevolgd door een aandeel van 10 procent minima in het zuidelijk deel van Diemen Centrum. Van de kleinere wijken is het aandeel minima het hoogst in Buitenlust en Spoorzicht, daar is 30 procent van alle huishoudens minima. Tenslotte hebben oudere huishoudens meer kans om in armoede te leven dan jongere huishoudens.

Langdurige minima

Op 31 december 2022 had meer dan vier op de vijf minimahuishoudens die de gemeente in beeld heeft al drie jaar of langer een inkomen tot 130 procent Wsm. Dat is een groot aandeel, bij veel gemeenten ligt dit aandeel rond de 70-75 procent. Landelijk stijgt het aandeel langdurige minima de laatste jaren. Van deze 994 langdurige minima heeft het grootste deel (68 procent) een inkomen tot 100 procent Wsm en ontvangt 28 procent een uitkering vanuit de Participatiewet. Ruim een op de drie is AOW-gerechtigd.

Tabel 1.3 Langdurigheid minimahuishoudens tot 130% Wsm in beeld

	2022	
Tot 1 jaar	69	6%
1 tot 3 jaar	109	9%
3 jaar of langer	994	85%
Totaal	1.172	100%

2. MINIMAKINDEREN

- Meer dan een op de tien kinderen tot 18 jaar in de gemeente groeit op in een minimahuishouden tot 130% Wsm;
- Een groot deel van de minimakinderen heeft een niet-westerse migratieachtergrond en eveneens een grote groep woont in Diemen Zuid of Centrum-noord.

Aantal minimakinderen tot 18 jaar op 31-12-2022

Op 31 december 2022 heeft de gemeente 377 kinderen in beeld die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 100 procent Wsm (6,5 procent van alle 5.812 kinderen tot 18 jaar). In totaal zijn 620 kinderen tot 18 jaar in beeld uit huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm (10,7%). Dit zijn kinderen die op basis van het gebruik van regelingen en voorzieningen (in het gezin) in beeld zijn bij de gemeente. We schatten dat er in totaal 751 kinderen in een minimahuishouden tot 130 procent Wsm wonen (12,9 procent). In de meeste gemeenten met minder dan 50.000 inwoners ligt dit aandeel lager (gemiddeld is dat 7 à 9 procent). In meer stedelijke gemeenten (met vaak meer inwoners, tot 100.000) ligt dit aandeel gemiddeld rond de 10 à 12,5 procent. In de grote Nederlandse steden ligt het aandeel nog weer hoger.

Tabel 2.1 Aantal minimakinderen in beeld en schatting totaal, 31-12-2022

	In beeld in Armoedemonitor		Schatting totaal aantal minimakinderen	
Tot 100% Wsm	377	6,5%	470	8,0%
Tot 130% Wsm	620	10,7%	751	12,9%

Kenmerken 620 minimakinderen tot 130 procent Wsm in beeld

Inkomensbron. Zo'n vier op de tien minimakinderen die in beeld zijn groeien op in een bijstandsgesin, een aandeel van 7 procent woont bij (groot)ouders die AOW-gerechtigd zijn en de overige 54 procent woont in een huishouden met een andersoortig inkomen (zoals loon of WW). Dit is - net zoals de verdeling op huishoudniveau - een vrij gangbaar beeld voor de verdeling naar inkomensbron.

Tabel 2.2 Inkomensbron kinderen in minimahuishoudens, 130% Wsm in beeld

	2022	
Participatiewet	239	39%
AOW	46	7%
Overig inkomen	335	54%
Totaal	620	100%

Huishoudtype. Het aantal minimakinderen dat opgroeit in een tweoudergezin is met 328 kinderen iets hoger dan het aantal minimakinderen dat opgroeit in een eenoudergezin (292). Vaak is deze verdeling ongeveer 50/50.

Tabel 2.3 Huishoudverdeling kinderen in minimahuishoudens, 130% Wsm in beeld

	2022	
Eenoudergezin	292	46%
Tweeoudergezin	328	53%
Totaal	620	100%

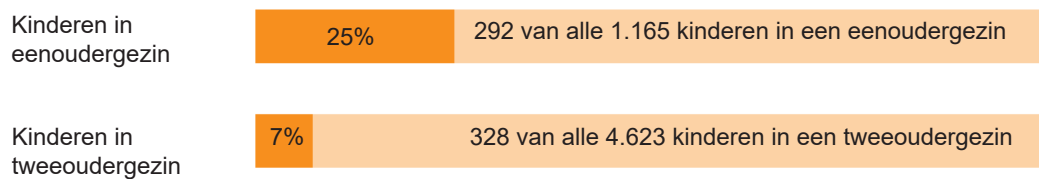
Achtergrond en wijk. De meeste minimakinderen hebben een niet-westerse migratieachtergrond (446 kinderen, 72 procent). Dat is een fors aandeel te noemen en dat ligt hoger dan een veel andere gemeenten. Uiteraard hangt dit ook samen met de typering van alle kinderen die in de gemeente Diemen wonen. Verder wonen nagenoeg evenveel kinderen in Diemen Zuid als in het noordelijk deel van Diemen Centrum (in beide wijken 29 procent, gezamenlijk dus 58 procent van alle minimakinderen).

Minimakinderen ten opzichte van alle kinderen: wat valt op?

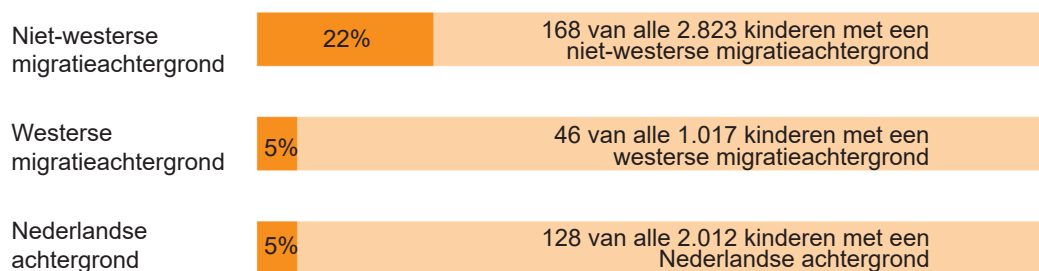
Sommige kinderen hebben meer kans om op te groeien in armoede dan andere kinderen; zo groeien kinderen in eenoudergezinnen zo'n vier keer vaker op in een minimahuishoudens dan kinderen in tweeoudergezinnen (resp. 25 procent tegenover 6 procent). Dat kinderen in eenoudergezinnen vaker opgroeien in een minimahuishouden dan kinderen in tweeoudergezinnen is ook landelijk (lees: in elke gemeente) het geval, al verschilt het tussen gemeenten hoe deze aandelen zich tot elkaar verhouden.

Daarnaast groeien kinderen in huishoudens met een niet-westerse achtergrond vaker op in een minimahuishouden: 22 procent (446 kinderen) van alle kinderen met een dergelijke achtergrond woont in een minimahuishouden. Onder kinderen met een Nederlandse achtergrond ligt dit percentage veel lager, namelijk op 5 procent (128 kinderen). Tenslotte is het aandeel minimakinderen in Buitenlust en Spoorzicht (46 procent) en Centrum-noord (21 procent) hoger dan in andere wijken in de gemeente.

Figuur 2.1 Aandeel minimakinderen t.o.v. alle kinderen 2022

Figuur 2.2 Aandeel minimakinderen t.o.v. alle kinderen

3. BEREIK MINIMAREGELINGEN

- De gemeente Diemen heeft een uitgebreid pakket aan minimaregelingen. Voor veel verschillende doelgroepen zijn er een of meer specifieke regelingen beschikbaar;
- Zo zijn er verscheidene vergoedingen voor kinderen en is er ook aanbod voor ouderen en chronisch zieken. Niet alle gemeenten bieden regelingen voor deze doelgroep aan. Daarnaast is het bedrag van de individuele inkomenstoeslag hoger dan in veel andere gemeenten.
- Het bereik van veel regelingen is iets lager dan gemiddeld in andere gemeenten.

Gebruik van de minimaregelingen

Het gebruik is gemeten over het gehele kalenderjaar van 2022.

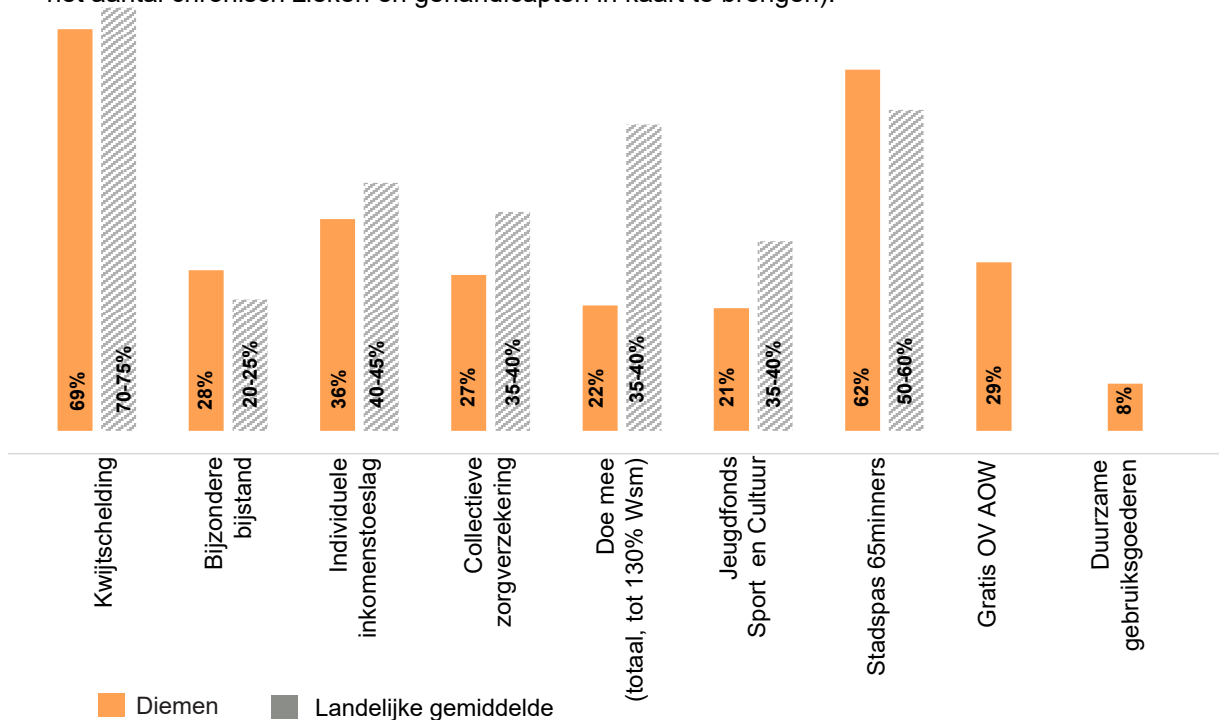
Tabel 3.1 Het bereik van de minimaregelingen onder minimahuishoudens in 2022

Regelingen	Gebruik in 2022*
Kwijtschelding	665 huishoudens
Bijzondere bijstand	454 huishoudens
Individuele inkomenstoeslag	238 huishoudens
Collectieve zorgverzekering (pakket tot 120% Wsm)	347 huishoudens
Stadspas 65-minners	663 huishoudens
Jeugdfonds Sport en Cultuur	105 kinderen waarvan 11 in een bijstandsgezin
Duurzame gebruiksgoederen	47 huishoudens
Gratis OV AOW	167 huishoudens
Doe mee (kinderen)	85 huishoudens waarvan 62 met een bijstandsuitkering en 23 met een overige inkomensbron
Computerregeling	19 huishoudens
Chronisch zieken en gehandicapten	304 huishoudens
Gratis ID-kaart	8 huishoudens
Studietoelage	5 personen
Stadspas 65 jaar en ouder (inclusief niet-minima)	218 huishoudens

* Het aantal gebruikers betreft degenen die gekoppeld konden worden aan de BRP.

Bereik van de minimaregelingen

Het bereik van de minimaregelingen is berekend door het gebruik van de regeling af te zetten tegen de geschatte totale doelgroep (dus inclusief de minima die de gemeente niet in beeld heeft). Daarnaast wordt het bereik van de regeling vergeleken met het gemiddelde bereik in andere vergelijkbare gemeenten (met een inwonertal tot 50.000). Voor sommige regelingen is het niet mogelijk om het bereik te berekenen omdat op basis van de voor dit onderzoek aangeleverde bestanden geen doelgroep te bepalen is (zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk om het aantal chronisch zieken en gehandicapten in kaart te brengen).

- Het bereik van de **kwijtschelding** ligt net aan de onderkant van gangbare gemiddelden bij veel andere gemeenten. Ook het bereik van de **collectieve zorgverzekering** is wat lager dan in veel andere gemeenten;
- De **bijzondere bijstand** kent een iets hoger bereik van in veel andere gemeenten terwijl het bereik van de **individuele inkomens toeslag** in de gemeente Diemen iets achter blijft;
- Het bereik van de **Doe mee regeling** is berekend onder de totale doelgroep gezinnen tot 130 procent Wsm. Op basis van de aangeleverde bestanden is het niet mogelijk om onderscheid te maken tussen de verschillende kostensoorten (zoals sport, cultuur en participatie). Een totaal bereik van 22 procent is voor een dergelijke participatieregeling voor kinderen aan de lage kant. De gemeente Diemen onderscheidt binnen deze regeling echter twee verschillende doelgroepen: kinderen uit een bijstandsgezin en kinderen uit een minimagezin met een andersoortig inkomen (tot 130 procent Wsm). Van de 85 gebruikers in 2022 ontvingen 62 een bijstandsuitkering; een bereik van 57 procent onder alle 109 bijstandsgerechtigden met kinderen van 4 tot 18 jaar. De overige 23 gebruikers maken 6 procent uit van de overige (geschatte) doelgroep van 396 gezinnen.
- Het **Jeugdfonds Sport en Cultuur** is bedoeld voor kinderen met een huishoudinkomen tot 140 procent Wsm, waarvan de ouders geen bijstandsuitkering ontvangen. Dat brengt de (geschatte) doelgroep op 511 kinderen. In 2022 hebben 105 kinderen van het Jeugdfonds gebruikgemaakt; een bereik van 21 procent. Overigens is het zo dat van die 105 gebruikers, er 11 in een bijstandsgezin wonen. Dit kan bijvoorbeeld komen omdat er in dat gezin op het moment van aanvraag nog geen bijstandsuitkering binnenkwam, maar op de peildatum van dit onderzoek wel. Ook is het mogelijk dat het Jeugdfonds in sommige gevallen een uitzondering maakt. Een bereik van 21 procent is lager dan het gangbare bereik van zo'n 35 tot 40 procent voor het Jeugdfonds. Daarbij dient wel aangemerkt te worden dat de doelgroep in de gemeente Diemen anders wordt bepaald dan in andere gemeenten (door het uitsluiten van bijstandsgerechtigden, én de hoge inkomensgrens van 140% Wsm).

4. ENERGIETOESLAG

- **Bijna 1.300 huishoudens hebben gebruikgemaakt van de energietoeslag in 2022;**
- **Daarvan is twee derde al bij de gemeente bekend door het gebruik van minimavoorzieningen.**

Energietoeslag

Als gevolg van het hoge prijspeil van gas en elektriciteit heeft het Rijk in 2022 de energietoeslag geïntroduceerd; gemeenten hebben deze regeling uitgevoerd. In de gemeente Diemen konden inwoners aanspraak maken op de energietoeslag tot een inkomensgrens van 130 procent Wsm. Er is hierbij geen rekening gehouden met de vermogensgrenzen zoals die gelden binnen de Participatiewet. In totaal hebben 1.270 huishoudens

gebruikgemaakt van de energietoeslag; dat is 8,3 procent van alle huishoudens in de gemeente Diemen. Van deze 1.270 huishoudens is 66 procent (834 huishoudens) bij de gemeente in beeld als minimahuishouden; van hen is bekend dat zij een inkomen hebben tot 130 procent Wsm en een vermogen hebben dat past binnen de grenzen van de Participatiewet. De overige 34 procent (436 huishoudens) van de gebruikers van de energietoeslag heeft (ook) een inkomen tot 130 procent Wsm. Het vermogen van deze huishoudens is echter onbekend; mogelijk ligt dit boven de grenzen van de Participatiewet. In ieder geval is het zo dat deze 436 huishoudens van geen enkele andere minimaregeling gebruikmaken en hierdoor niet (eerder) in beeld zijn gekomen als minimahuishouden.

Tabel 4.1 gebruik energietoeslag in 2022

Categorie	2022*	
Minimahuishoudens tot 130% Wsm	834	66%
Overig	436	34%
Totaal	1.270	100%

Kenmerken gebruikers energietoeslag

Van alle 1.270 gebruikers van de energietoeslag is 55 procent alleenstaand, heeft 51 procent een niet-westerse migratieachtergrond en 40 procent heeft de AOW-leeftijd bereikt. Een kwart ontvangt een uitkering vanuit de Participatiewet (322 huishoudens). Onder de al bekende 834 minimahuishoudens is het aandeel alleenstaanden iets lager (51 procent), het aandeel huishoudens meteen niet-westerse migratieachtergrond wat hoger (63 procent) en vinden we iets meer jongere huishoudens.

Minimahuishoudens met energietoeslag

De 834 gebruikers van de energietoeslag die de gemeente al in beeld heeft, vormen 71 procent van de doelgroep tot 130 procent Wsm die de gemeente al kent (en die dus een laag vermogen hebben). 29 procent van de doelgroep met een laag vermogen die de gemeente in beeld heeft, heeft dus geen gebruikgemaakt van de energietoeslag.

* Het aantal gebruikers betreft degenen die gekoppeld konden worden aan de BRP.

5. Aanmeldingen schuldhulpverlening

In totaal zijn 72 huishoudens aangemeld voor schuldhulpverlening (SHV) bij MadiDiemen in 2022. Daarvan is de helft ook bekend bij de gemeente als minimahuishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm.

Tabel 5.1 Schuldhulpverlening in 2022

	2022	
Minimahuishouden met SHV	36	50%
Niet-minimahuishouden met SHV	36	50%
Totaal	72	100%

Minimahuishoudens tot 130 procent Wsm

Van de aangemelde huishoudens bij schuldhulpverlening zijn 36 huishoudens ook in beeld als minima tot 130 procent Wsm. Dat is 3,1 procent van alle 1.172 minimahuishoudens. Van deze 36 huishoudens hebben er 15 (42 procent) thuiswonende kinderen tot 18 jaar en wonen eveneens 15 huishoudens (42 procent) in het noordelijk deel van Diemen Centrum.

6. Meldingen (vroeg) eropaf

In 2022 zijn 337 huishoudens gemeld bij (Vroeg) Eropaf. Daarvan is 12 procent (41 huishoudens) ook bekend bij de gemeente als minimahuishouden met een inkomen tot 130 procent Wsm.

Kenmerken huishoudens die gemeld zijn bij (vroeg) eropaf

Van alle huishoudens voor wie een melding is gedaan is 39 procent alleenstaand en 32 procent vormt een huishouden met minderjarige kinderen. Twee op de drie huishoudens heeft een niet-westerse migratieachtergrond en bijna de helft is tussen de 27 en 45 jaar. Onder de 41 minimahuishoudens die gemeld zijn bevinden zich relatief meer gezinnen (46 procent) en vormen huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond 80 procent van deze groep.

Tabel 6.1 Melding (vroeg) Eropaf in 2022

Categorie	2022	
Minimahuishoudens gemeld bij VEOA	41	12%
Niet-minimahuishouden gemeld bij VEOA	296	88%
Totaal	337	100%

7. VOEDSELBANK

In 2022 kregen 71 huishoudens ondersteuning van de Voedselbank in de gemeente Diemen in 2022. Van deze huishoudens zijn 61 ook als minima bij de gemeente in beeld. Van alle 71 huishoudens heeft 43 procent een Nederlandse achtergrond en is bijna de helft jonger dan 45 jaar.

Tabel 7.1 Gebruik voedselbank 2022

	2022	
Minimahuishoudens bij de voedselbank	61	86%
Niet-minimahuishoudens bij de voedselbank	10	14%
Totaal	71	100%

8. WMO

In totaal hebben 1.798 huishoudens gebruikgemaakt van een of meerdere Wmo-voorzieningen in 2022, dat is 11 procent van alle huishoudens in de gemeente.

Minimahuishoudens met Wmo

Van de bijna 1.800 huishoudens met Wmo zijn er 391 ook bekend als minimahuishouden, ruim een vijfde van de totale Wmo-populatie. Dat betekent dat 33 procent van de minimapopulatie die de gemeente in beeld heeft hulp vanuit de Wmo krijgt. Van de minimahuishoudens met Wmo heeft ruim een derde een Nederlandse achtergrond en is 45 procent jonger dan 66 jaar (176 huishoudens).

Tabel 8.1 Gebruik Wmo 2022

	2022	
Minimahuishoudens tot 130% Wsm met Wmo	391	22%
Niet-minimahuishoudens met Wmo	1.407	78%
Totaal	1.798	100%

9. JEUGDWET

De gebruikers van de Jeugdwet worden getoond op twee niveaus: huishoudniveau en kindniveau. In een huishouden kunnen meerdere kinderen in de Jeugdwet zitten.

Jeugdwet op huishoudniveau

In 2022 hebben in totaal 468 huishoudens ondersteuning gekregen vanuit de Jeugdwet, zij vormen 13 procent van alle 3.508 gezinnen met minderjarige kinderen in de gemeente.

Van de 468 huishoudens in de Jeugdwet is 17 procent bekend als minimahuishoudens (76 huishoudens). Samen vormen deze 76 huishoudens 23 procent van alle minimagezinnen. Ongeveer een derde daarvan is een eenoudergezin en 40 procent heeft een Nederlandse achtergrond.

Tabel 9.1 Gebruik huishoudens Jeugdwet 2022

	2022	
Minimahuishoudens tot 130% Wsm in de Jeugdwet	76	17%
Niet-minimahuishoudens in de Jeugdwet	388	83%
Totaal	468	100%

Jeugdwet op kindniveau

In 2022 hebben 482 kinderen een of meerdere voorzieningen vanuit de Jeugdwet gekregen, 8 procent van alle 5.812 kinderen tot 18 jaar. Ongeveer een op de vijf kinderen in de Jeugdwet woont in een minimagezin tot 130 procent Wsm. Deze 90 kinderen vormen 15 procent van alle kinderen in een minimagezin tot 130 procent Wsm.

Tabel 9.2 Gebruik Jeugdwet kinderen in 2022

	2022	
Minimakinderen tot 130% Wsm in de Jeugdwet	90	19%
Niet-minimakinderen in de Jeugdwet	392	81%
Totaal	482	100%

10. ZZP'ERS

In de gemeente zijn 2.713 inwoners als zelfstandig ondernemer actief (ingeschreven als zzp'er bij de Kamer van Koophandel). Op huishoudniveau is 24 procent daarvan alleenstaand en 5 procent vormt een eenoudergezin. 42 procent is tussen de 27 en 45 jaar oud en eveneens 42 procent heeft een Nederlandse achtergrond.

Zelfstandigen in minimahuishoudens

In totaal behoren 88 zzp'ers tot de minimadoelgroep met een inkomen tot 130 procent Wsm die in beeld zijn. Daarvan vormen 17 een eenoudergezin (19 procent) en 21 een tweeoudergezin (23 procent). Een derde valt in de leeftijdscategorie 27 tot 45 jaar en het merendeel van 65 procent heeft een niet-westerse migratieachtergrond

Tabel 10.1 Zzp'ers in 2022

	2022	
Zzp'ers bekend als minimahuishouden tot 130% Wsm	88	4%
Overige Zzp'ers	2.625	96%
Totaal	2.713	100%

11. CONCLUSIES

Doelgroep

Het aandeel minimahuishoudens van (naar schatting) 10 procent in de gemeente Diemen is vergelijkbaar met dat van andere (kleine tot middelgrote) stedelijke gemeenten. Een fors aandeel van 85 procent van de minimahuishoudens die de gemeente in beeld heeft is al drie jaar of langer minima, dat ligt hoger dan in andere gemeenten. 63 procent van de minimapopulatie heeft een niet-westerse migratieachtergrond, dat is weliswaar een groot deel van de minimahuishoudens maar dat hangt voor een deel samen met de samenstelling van de totale populatie in de gemeente Diemen. De minimaproblematiek is enigszins gecentreerd in twee delen van de gemeente, gezamenlijk woont namelijk meer dan de helft van de minima huishoudens in Diemen Zuid en Centrum Noord. Tenslotte krijgt een op de drie minimahuishoudens ook ondersteuning vanuit de Wmo en krijgt ruim een op de vijf gezinnen ook hulp vanuit de Jeugdwet; deze huishoudens hebben naast financiële ondersteuning dus ook ondersteuning op zorggebied nodig.

Aanbevelingen

Gezien de typering van de doelgroep (zoals het hoge aandeel langdurige minima en de minima met een zorgvraag) is het reëel dat een deel van de doelgroep minder tot geen kans heeft om in de (nabije) toekomst uit te stromen naar werk. Houd daar ook rekening mee in de benadering van de doelgroep en de invulling van de regelingen; ondersteun deze doelgroep meer op kunnen meedoen in de samenleving en zet in op uitstroom bij degenen bij wie dat reëler is.

Houd met de communicatie richting de doelgroep ook rekening met mogelijke culturele verschillen en bekijk per wijk welke inzet daar het meest gewenst is; gezien de hierboven geschetste kenmerken zal de gewenste ondersteuning per wijk verschillen.

Regelingen

De gemeente biedt een breed pakket aan regelingen aan, behalve meer generieke regelingen zijn er ook regelingen voor diverse (specifieke) doelgroepen. Ook de bedragen per regeling zijn ruim te noemen. Een punt van aandacht is echter het gebruik en bereik van (sommige) regelingen; sommige regelingen zoals de individuele inkomenstoeslag en de Doe Mee regeling worden door een relatief klein aandeel huishoudens gebruikt. Ook het bereik van de kwijtschelding en de collectieve zorgverzekering liggen net wat lager dan het gemiddelde in veel andere gemeenten.

Aanbevelingen

Zet in op het verhogen van het gebruik en bereik van de regelingen. Zorg dat de doelgroep op de hoogte is van de regelingen; informeer en communiceer dus. Doe dit zo laagdrempelig mogelijk, ga bijvoorbeeld als gemeente de wijk in en werk ook samen met ketenpartners als het gaat om het informeren van de doelgroep. Zorg dat brieven en folders op B1 taalniveau zijn geschreven en maak zoveel als mogelijk (ook) gebruik van visuele elementen in de communicatie.

Onderzoek waarom sommige regelingen minder worden gebruikt; kent de doelgroep de regeling niet of sluit deze wellicht niet goed aan? Evalueer de aanvraagprocedure (al dan niet samen met de doelgroep) en maak deze ook zo simpel mogelijk. Vraag alleen informatie uit die nodig is en leg uit waarom sommige informatie (jaarlijks) moet worden aangeleverd. Zorg dat inwoners de aanvraag zowel op papier als digitaal kunnen doen zodat iedereen uit de doelgroep ook in staat is de aanvraag te doen. Zorg er tenslotte voor dat zoveel mogelijk regelingen bij één loket kunnen worden aangevraagd.

Monitor structureel of de gepleegde inzet leidt tot een hoger gebruik van de regelingen.